מחוון: מבחן מסכם – מסכת סוכה – דיני הסוכה מהמשנה הראשונה

ניקוד: חלק א 5×6 = 30 · חלק ב 30 · חלק ג 25 · חלק ד 15 · סה"כ 100. בשאלות הפתוחות: תשובה נכונה במילים של התלמיד מקבלת ניקוד מלא; תשובה חלקית מקבלת חצי מהניקוד בערך, לפי ההערות. הסברים שמסומנים "לפי רש"י" או "הסבר" הם פירוש, לא לשון הגמרא.

1. **ב** – פסולה, ורבי יהודה מכשיר. כך במשנה: "פְּסוּלָה. וְרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר". (6 נק')
2. **ב** – רבי זירא. רבי זירא: למעלה מעשרים אמה יושבים בצל הדפנות ולא בצל הסכך. (6 נק')
3. **א** – כי סוכה היא מדאורייתא ומבוי מדרבנן, ובמבוי מלמדים איך לתקן. זו תשובה אחת בגמרא. תשובה נוספת: בסוכה יש הרבה פסולים, ולכל אחד תיקון אחר, ולכן המשנה כוללת אותם במילה "פסולה". (6 נק')
4. **ג** – שתיים כהלכתן, ושלישית אפילו טפח. חכמים: "יש אם למסורת". שלוש כהלכתן ורביעית טפח היא שיטת רבי שמעון. (6 נק')
5. **ב** – סוכה שבסכך שלה יש יותר מקומות שהשמש עוברת בהם מאשר מקומות מוצלים. סוכה כזאת פסולה. לפי רב פפא השמש שעוברת בסכך מתרחבת עד הרצפה ("כזוזא מלעיל, כאיסתרא מלתחת"). (6 נק')
6. (1) "מנא הני מילי" – מאיפה הדברים האלה, כלומר מאיזה פסוק לומדים את הדין (5 נק'). (2) "אלא מעתה" – "אם כך, מעכשיו...": פתיחה של קושיה, שבה אביי מביא מקרה קיצוני (עשתרות קרנים, מחיצות של ברזל) ומראה שלפי הטעם ייצא דין מוזר (5 נק'). חצי מהניקוד על תרגום בלי התפקיד. **(10 נק')**
7. מהארון שבמשכן: גובה הארון תשעה טפחים (אמה וחצי, ואמה = שישה טפחים), ועוד הכפורת שעוביה טפח – יחד עשרה; והשכינה דיברה "מעל הכפורת" (7 נק'). חשבון האמה והטפחים (3 נק'). חצי מהניקוד אם כתב "מהארון" בלי חשבון. **(10 נק')**
8. "יש אם למסורת" – הולכים לפי איך שהמילה כתובה בספר התורה (הכתיב); "יש אם למקרא" – לפי איך שהיא נקראת (5 נק'). חכמים: בכתיב יש "בסכת", "בסכת" ו"בסכות" = ארבע; אחת לגופו של הפסוק, ונשארות שלוש: שתיים כהלכתן ושלישית אפילו טפח (5 נק'). **(10 נק')**
9. **א.** לפי רבא סוכה צריכה להיות דירת עראי. אם כך, סוכה עם מחיצות של ברזל (דירת קבע) הייתה צריכה להיות פסולה. ניקוד מלא על הקשר בין "דירת עראי" למחיצות הברזל; 4 נק' אם רק תיאר את המקרה. (8 נק')
   ב. עד עשרים אמה גם דירת קבע – יוצא ("נָמֵי נָפֵיק"); למעלה מעשרים גם דירת עראי – לא יוצא ("נָמֵי לָא נָפֵיק") (3+3 נק'). הסבר: עשרים אמה הן שיעור קבוע, ולא בודקים כל סוכה לגופה (3 נק'). (9 נק')
   ג. תרגום: "כשהוא עושה אותה דירת קבע – גם כן יוצא (ידי חובה)". 2 נק' לכל מילה: עביד (עושה), ליה (אותה), נמי (גם), נפיק (יוצא). (8 נק')

10. שאלה פתוחה. כיוון אפשרי (הסבר): כשיש הרבה דרכים לטעות ולתקן – אומרים שהדבר פסול ומבקשים לבדוק; כשיש תיקון אחד ברור – מדריכים אליו. **(15 נק')** מחוון: 13–15 נק' – עמדה ברורה, נימוק שמתבסס על הגמרא (ציטוט או שם של שיטה) ודוגמה מנומקת; 8–12 נק' – עמדה ונימוק בלי קשר ברור לגמרא או בלי דוגמה; 3–7 נק' – עמדה בלי נימוק; 0 – לא ענה.